

Sayı: 2022/4138-BU

01 Eylül 2022

**T.C.
TİCARET BAKANLIĞI
GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ANKARA**

Konu: Akaryakıt Ulusal Marker Uygulaması Hk.

Malumlarınız olduğu üzere 5015 sayılı Kanunun 6455 sayılı Yasa ile değişik 18. maddesinde, yurt içinde pazarlanacak akaryakıt veya akaryakıtlı harmanlanan ürünlere ulusal marker ekleme yetkisi rafinerici ve dağıtıcı lisans sahiplerine verilmiştir. Ancak Petrol Piyasasında Ulusal Marker Uygulamasına İlişkin Yönetmelik, akaryakıt ulusal marker ekleme yetkisini rafinerici ve dağıtıcı lisans sahiplerinin yanı sıra ihrakiye teslimi lisansı sahibine de vermiştir (m.3/1-b). Ihrakiye teslimi lisansı sahipleri, ihtiyaç duydukları akaryakıtı, yurt içinden rafinerici, dağıtıcı ve diğer ihrakiye teslimi lisansı sahiplerinden satın alabildiği gibi ithal etmek suretiyle de temin edebilmektedir ve ürünlerle ilgili bilgileri üç ayda bir Kuruma bildirmek zorundadırlar. (5015 Sayılı Kanun m.9/3). Bu nedenle **EPDK, ithalat yapma yetkisi bulunan ihrakiye teslimi lisansı sahiplerine de ithal ettiği akaryakıt ulusal marker ekleme yükümlülüğü getirmiştir.** Ancak Türkiye karasularından ve hava sahasından transit olarak geçecek veya Türkiye'den yurt dışına çıkış yapacak deniz ve hava araçlarına vergisiz (ÖTV'siz ve KDV'siz) olarak sağlanan ihrakiyenin, yurt içi piyasaya girişi olmadığından bu kapsamda satılan akaryakıt ulusal marker uygulaması kapsamında değildir. Buna karşılık ÖTV'siz ve KDV'siz ihrakiye alma hakkı olmayan ve yurt içi sayılan karasularında faaliyet gösteren deniz araçlarına **ÖTV muafiyetli veya tam vergili ihrakiye olarak satılan akaryakıt ise, ulusal marker uygulaması kapsamında işaretlenmektedir.**

Yurt dışı uygulamalara bakıldığında, dünya genelinde boya ve marker uygulamalarının arkasında, akaryakıt kaçakçılığı ile mücadelede görevli birimlerin/kurumların boya ve markeri etkili bir araç olarak görmelerinin ve kullanmalarının yattığını söyleyebiliriz. Ayrıca şunu da söylemeliyiz ki, ülkemizdeki gibi dünyada bağımsız düzenleyici ve denetleyici bir otoritenin marker uygulamasının içinde olduğu bir örnek daha bulunmamaktadır. Genellikle marker uygulamasının maliye veya enerji alanındaki idareler tarafından yürütüldüğü görülmektedir. Her ne kadar Türkiye'de marker uygulamasının merkezinde bağımsız bir düzenleyici ve denetleyici otorite olan EPDK yer almakta ise de, ithalat ve transit işlemleri başta olmak üzere Ticaret Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğü'nde sistemin işleyişinde en önemli denetleyici otoritelerinden birisidir. Gümrükler Genel Müdürlüğü bu fonksiyonun yerine getirilmesi sırasında uygulamada yeknesaklığın sağlanması ve Türkiye'nin farklı bölgelerinde yer alan tüm Gümrük İdarelerinde aynı uygulamaların yapılması amacıyla zaman içinde çeşitli tasarruflu yazılar ve genelgeler yayımlamıştır. Diğer taraftan bahse konu yeknesak uygulamaya duyulan gerekliliğin, gümrük uygulamalarının tamamında dikkate alındığını biliyor ve Ticaret Bakanlığı Başkanlığında yürütülen **"Ticaretin Kolaylaştırılması Koordinasyon Komitesi"** kararlarına da yansıdığını gözlemliyoruz. Türkiye'de genellikle eşyanın teslimi ve gümrük işlemlerinin tamamlanması için yeknesak belge düzenlemeleri ve aynı tip risk analizi yapılarak denetleme prosedürleri uygulaması var olmakla birlikte, gümrük mevzuatının bütün gümrük idareleri tarafından yeknesak bir şekilde uygulanmadığı durumlar ile de karşılaşılmaktadır. Bunun sebebi bazen yanlış yorumlamalar olabildiği

İGMD 4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir meslek teşekkülüdür.

gibi bazen de mevzuatta yapılan güncellemelere uygulamacıların zamanında vakıf olamamaları ya da yılların verdiği alışkanlıklardan vaz geçmek istememeleri olabilmektedir.

Yukarıda açıklanan hususta önemli bir örnek de Makamlarının 19.08.2002 tarihli 18665 sayılı (şu anda yürürlükte değildir) yazılarında bahse konu hususların birkaç gümrük idaresinde (Gebze Solventaş ve Hatay Global Terminal'in bağlı olduğu Gümrük Müdürlüklerince) hala uygulanmaya çalışılmasıyla ilgilidir. Söz konusu yazıda özetle **"31.05.2002 tarihli 24771 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Gümrük Yönetmeliğinin 537 ve 600. üncü maddelerine dayanarak, serbest dolaşıma girmemiş yakıtın barçalara ve kamyonlara yüklenmesi sırasında mavi boya maddesinin karıştırılması ile ilgili işlemlere ilişkin usul ve esaslar"** belirlenmiştir." Çünkü yazının çıktığı tarihlerde henüz (Kabul Tarihi: 04.12.2003 olan) Kanun No: 5015 diye bildiğimiz ve 20.12.2003 tarihli, 25322 sayılı R.G. de yayımlanarak yürürlüğe giren **PETROL PİYASASI KANUNU** yürürlükte değildir. Yeni düzenleme yapılmadan önce uygulamada bulunan ve kara taşıtlarında da kullanılacak **kırmızı renge boyanmış yakıtla** AB ülkelerine gidilmesi halinde bu ülkelerde kırmızı renkli motorin o tarihlerde tarım araçlarına teşvikli olarak verildiğinden Türk Plakalı kara taşıt araç sürücülerinin cezai yaptırımlarla karşı karşıya kalabileceği bir durum söz konusu olmuştur. Bu nedenle ilgili kurum ve kuruluş temsilcilerinin iştirakiyle 19.07.2002 tarihinde (o zaman ki adı) Gümrük Müsteşarlığımızda bir toplantı yapılmıştır. Bu toplantıda yakıtı katılacak boyanın cins ve karışım oranının belirlenmesi gerektiği, bu bağlamda 01.08.2002 tarihinden itibaren iç piyasada kullanılan benzinde mavi renk uygulaması da yürürlükten kalkacağından ötürü motorinin mavi renge boyanması hususları gündeme getirilmiş ve uygulama böyle başlamıştır. Bilahare, aradan yaklaşık bir buçuk yıla yakın zaman geçtikten sonra ilk önce 5015 Sayılı Petrol Piyasası Kanunu yürürlüğe girmiş, ardından sırasıyla aşağıda yer alan mevzuatlar ile ülkemizin ihtiyaç duyduğu düzenlemeler yapılmıştır.

1. **12.04.2006 tarihli, 26137 sayılı R.G. PETROL PİYASASINDA ULUSAL MARKER UYGULAMASINA İLİŞKİN YÖNETMELİK.** Bu yönetmelik **Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu** tarafından yayımlanmıştır. Bu Yönetmeliğin amacı; yurt içinde pazarlanacak akaryakıtı ulusal marker eklenmesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir. Bu Yönetmelik ayrıca; yurt içinde pazarlanacak akaryakıtı eklenecek ulusal markerin Kurum adına temini ve teslimi ile akaryakıtı ulusal marker eklemekle yükümlü lisans sahibi tüzel kişilerin uymaları gereken usul ve esasları kapsamaktadır.
2. **30.10.2012 tarihli, 28452 sayılı R.G. GÜMRÜK GENEL TEBLİĞİ (GÜMRÜK İŞLEMLERİ)** (SERİ NO: 99) **Gümrük ve Ticaret Bakanlığı** tarafından yayımlanmıştır. Bu Tebliğ, 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 2 nci maddesinde tanımlanan ham petrol ve akaryakıtın serbest dolaşıma giriş işlemlerini gerçekleştirmeye yetkili gümrük müdürlüklerinin belirlenmesi amacıyla hazırlanmıştır.
3. **22.12.2020 tarih ve 31342 sayılı R.G. HAM PETROL, AKARYAKIT, İHRAKİYE, MADENİ YAĞ, BAZ YAĞ VE PETROLLE İLİŞKİLİ MADDELERE DAİR KARAR.** (Karar No:9822 ve Karar Tarihi:17/12/2020) Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından yayımlanmıştır. **Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun** 17/12/2020 tarihli toplantısında alınan **"İhrakiye sayılan akaryakıt kapsamında piyasaya sunulabilecek maddelerin türleri, resmi isimleri ve GTİP numaralarının yayımlandığı tablo"** bu karar ekindedir.
4. **12.06.2015 tarih ve 29384 sayılı R.G. ULUSAL MARKER UYGULAMA FAALİYETLERİ VE ULUSAL MARKER TESLİMİNE İLİŞKİN USUL VE ESASLAR HAKKINDA KURUL KARARI.** (Karar No: 5605-2 Karar Tarihi: 21/05/2015) **Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu**

İGMD 4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir meslek teşekkülüdür.

tarafından yayımlanmıştır. Bu Karar, ulusal markerin talep edilmesi, teslimi, uygulama kapsamındaki ürüne eklenmesi ve raporlanması hakkında usul ve esasları düzenlemek amacıyla çıkarılmıştır.

5. **28.08.2021 tarih ve 32582 sayılı R.G.** AR-GE, TEST VE İLK DOLUM AMAÇLI AKARYAKIT TEMİNİNE İLİŞKİN KURUL KARARI. (Karar No:10378-1 Karar Tarihi: 26.08.2021) **Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu** tarafından yayımlanmıştır. Ar-Ge ve test amaçlı, referans test yakıtı veya araç ilk dolum yakıtı olarak kullanılmak üzere; **ihrakiye teslimi kapsamındaki akaryakıt türlerinin, taktik yakıtların, biodizelin ve özel üretim akaryakıtların** doğrudan temini hakkında kurallar belirlenmiştir.

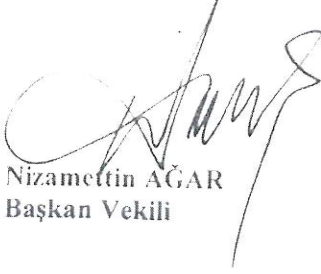
Yukarıda yer alan yasal düzenlemeler ve açıklamalardan da anlaşılacağı üzere günümüzde mavi boya uygulaması yerine "**Ulusal Marker**" uygulaması mevcuttur. Ulusal markerin üretimi, teslimi ve iade alınması işlemleri yetkili kuruluş olarak sadece TUBİTAK tarafından yapılabilmektedir. Gerçekten de ulusal marker uygulaması, EPDK ile TUBİTAK arasında **17.03.2006 tarihinde yapılan iş birliği protokolü** ile TUBİTAK Enstitülerinin tasarım, üretim ve yönetimini üstlendiği kendi imkân ve kabiliyetlerimizin kullanıldığı milli bir projedir. Türkiye 'de bu gelişmeler yaşanırken AB Komisyonu, 13/07/2001 tarihli ve 2001/574/EC sayılı Kararıyla; 95/60/EC sayılı Direktif kapsamında üye ülkelerde kullanılmakta olan değişik markerler yerine 01/08/2002 tarihinden itibaren tüm üye ülkelerin ortak bir mali marker kullanmalarını öngörmüştür. Ortak kullanılacak olan bu marker, "**Solvent Sarı 12452**" olarak belirlenmiş, buna "**Euromarker**" adını verilerek kırmızı ve mavi renkleri kaldırılmıştır.

Bir taraftan yukarıda sayılan düzenlemeler yapılırken diğer taraftan **07.10.2009 tarihli 27369 sayılı R.G. de yeni bir Gümrük Yönetmeliği** yayımlanmıştır. 07.10.2009 tarihinde yürürlüğe giren bu Yönetmelik, 31.05.2002 tarihli 24711 sayılı mükerrer Resmi Gazetede yayımlanan Gümrük Yönetmeliğini yürürlükten kaldırmıştır. Dolayısıyla daha önce yürürlükte bulunan ve yukarıda bizim üçüncü paragrafta belirttiğimiz yazının da ilgi kurduğu yönetmelik maddeleri **mülga hale** gelmiştir. Nitekim yeni yönetmelikte "**Yakıt ve Kumanyalara İlişkin Gümrük İşlemleri**" başlığı altında yer alan 476 ila 482. Maddeler ile bu hususlar yeniden düzenlenmiştir. Ardından Gümrükler Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 12.11.2010 / 25341 Sayılı yazıda "**Gümrük Yönetmeliğinin 476 ilâ 482 nci maddeleri uyarınca, kumanya, yakıt ve yağlar, dış sefere çıkan gemi, bot ve diğer deniz taşıtları ile hava gemilerine ihracat veya transit hükmünde verilebileceği**" hususunda açıklamalar yapılmıştır. Yazının son paragrafında ise "**Konuyla ilgili olarak Denizcilik Müsteşarlığı ve EPDK'dan alınan görüşler birlikte değerlendirildiğinde ihrakiye teslimlerinde taşımayı ve yakıt ikmalini yapan firmalardan, standart bilgileri içeren firma dosyasının yanında, Denizcilik Müsteşarlığınca verilen Denize Elverişlilik Belgesi ile EPDK tarafından verilen Taşıma Lisansının ibrazı yeterli bulunmuştur**" denilmektedir.

Buraya kadar anlatılanlara ilave olarak dikkate alınması gereken bir başka önemli düzenleme de Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün "Gümrük ve Muhafaza Başmüdürlüklerine" hitaben **20.03.2009 tarihli 2009/4 Sayılı Genelge** ile yaptığı bildirimdir. Bu bildirimde **01.05.2009 tarihinden itibaren** daha önce yazılan **bütün tasarruflu yazıların yürürlükten kaldırılmış olduğu** belirtilmektedir. Söz konusu düzenlemeden de açıkça görüldüğü üzere yazımıza konu olan **19.08.2002 tarihli 18665 sayılı yazı, 20.03.2009 tarihli (2009/4) sayılı Genelge ile yürürlükten kaldırılmıştır**. Ayrıca söz konusu yazıda belirtilen hususta EPDK mevzuatında herhangi bir hüküm de bulunmamaktadır. Yine yazının dayanağı olan 31.05.2002 tarihli 24771 sayılı mükerrer R.G. yayımlanan Gümrük Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmış olup; dolayısıyla bahse konu tasarruflu yazıya dayanak olan yönetmeliğin 537 ve 600 üncü maddelerinin de yürürlüğü kalmamıştır.

İGMD 4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir meslek teşekkülüdür.

Bu itibarla, uygulamada birliğin sağlanması ve mavi boya uygulamasının Gümrük ve EPDK mevzuatta yer almaması, ayrıca uygulamanın işlem yapan firmalara ek maliyet getirip iş gücü kaybına neden olduğu göz önüne alınarak, pek çok gümrük idaresinde uygulanmamasına rağmen bazı gümrük idarelerince devam ettirilen ve bu nedenle gümrük iş akış süreçlerinde gecikmelere sebep olan söz konusu tasarruflu yazının ve mavi boya uygulamasının yürürlüğünün kalmadığı hakkında Gümrük idarelerinin talimatlandırılması hususunu takdir ve tensiplerinize arz ederiz.

Nizamettin AĞAR
Başkan Vekili

İGMD 4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir meslek teşekkülüdür.

Kemeraltı Caddesi Kalaycıoğlu İşhanı No: 35 Kat: 1 - 2 -3 34425 Tophane / İSTANBUL Tel: (0 212) 249 45 00 (Pbx) Fax: (0212) 252 09 62
e-mail: info@igmd.org.tr www.igmd.org.tr

